

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 korona.
Fél évre 4 " "
Negyed évre 2 " "
Külföldre egész évre 12 " "
Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjejezőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hivatalos hirdetések 100 szóból minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 100 szóból 6 fillér, többszori közlésnél 4 fillért költöztetnek.
Nyílt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő.

Szerkesztőség és kiadóhivata
BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtatás és könyvkiadó irodája (Kossuth-utca), hova minden elaport érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézandók.
— Kéziratok nem adatkak vissza. —

Székelyföldi ipar fejlesztése.

A Székelyföld elhanyagolt közgazdasági viszonyairól beszélnek mindenfelé. Épen egy évtized kellett hozzá, hogy köztudatba menjen a székelység segítségének szüksége, hogy a társadalom minden rétegében visszhangra találjon az a buzgósg, mely az erdélyi magyarság speccje a székelység erősítése céljából harcra hív a kormánytól elkezdve a legkisebb egyesületig, minden számított tényező.

Ennek — a buzgósgnak tulajdonítható, hogy Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a múlt év nyarán meglátogatta a Székelyföldet s a megyei központokon hevenyszett alkalmi kiállítások és egyes ipartelepek megtekintése után a kamarához intézett terjedelmes leírta foglalta azon szempontokat, melyek szerint a székely ipari viszonyok az érdekesség meghallgatásával a helyszínén megvizsgálandók és a kívánalmak emlékiratba foglalva eléje terjesztendők, hogy a kormány is intenzív működést kezdhesen — a székelység érdekében. Ennek a leírtnak folyamánként bizta a kamara egy bizottságra a székely közgazdasági viszonyok beható tanulmányozását s terjesztette fel jelentését, melyben közvetlen tapasztalatok helyszíni szemlék és az érdekességgel folytatott tárgyalások summája — tehát azon kívánalmak és javaslatok foglaltatnak, melyek a keresk. kormány jövő munkálkodásához anyagul szolgálhatnak.

A kamara jelentését fenti czím alatt külön füzetben is kiadta s így azon helyzetben vagyunk, hogy avval a nyilvánosság előtt is foglalkozhatunk.

Előre is jelezheljük, hogy fölöttébb méltó e füzet nemcsak a kormány, hanem az egész magyar nemzet figyelmére különös képpen azért is, mert ha igazi közérdeknek tekintjük a székelység megmentését, abban sok olyan javaslat van, melyhez a kormány támogatása nem elég, mely társadalmi tevékenységet is feltételez. A jelentés Sz. Szakáts Péter kamarai titkár tollából való. Megyénként és vidékenként rendre veszi e nyersanyagok, gyáripár, kézmű- és háziipar ismertetését. Egyszermind konkrét javaslatokat tartalmaz, melyek szerint a vidéken bőségben levő nyers anyaggal vízi erő és más előnyök felhasználásával miként lehetne a házi

iparosnak kézmű- és gyáripárnak fejlődését biztosítani, a nép munka erejének, rátermettségének és kiváló hajlandóságának értékesítéséről gondoskodni. Élénken illusztrálja, miként hullottak ki a munkaszűzők, a magára hagyott székelység kezéből s bár tenger kincsek birtokában élt, miként vesztett, sülyedt napról-napra jobban mai szánandó helyzetébe.

A keleti vámháboru, vasut hiánya, elzártág és elhagyatottság siettettek e jobb sorsra érdemes nép bukását.

Külföldönél különös gyögyvizei, páratlan szépségű üdülő és fürdő helyei; rengeteg erdőségei s azok belsejébe rejtett: aranya, ezüstje, vasa, reze, sója, kőszene, sok fajta kőzet stb. stb. ott hevernek értéktelenül; az eladósodott kis birtokosság kezéből kiestek a mezőgazdaság és háziipar, az iparosok és gyárosok forgalom hiányában elszegényedtek.

Vörös vonalnak huzódik végig a jelentésben a székely körvasut kiépítésének sürgetése. A jelentés szerint a vasut hiányából eredő elzártág az oka a székelység szánalmas visszaesésének. Sem a szomszéd államokkal, sem magával az anyaországgal nem létesíthetett olyan összeköttetést, mely ma az egész világ közgazdasági emelkedésének első és legszükségesebb feltétele. E miatt a sorok között súlyos felelősség vádja olvasható. Örömmel jegyezzük föl, hogy a kereskedelmi kormány siet a mullok mulasztásait pótolni és keresi az eszközöket, hogy a nyomasztó állapotok enyhüljenek.

Vajjon nem késő e, képesek vagyunk-e segítséget nyújtani és birtokában vagyunk-e azoknak az eszközöknek, melyek a honnontó nagy munkához minden vonalon szükségek? Ez a kérdés.

Erre fog megfelelni jóakaró támogatásával a kormány és az egész magyar társadalom, a mely ugyszólván kizárta eddig kötelékéből ezt a fényes multu népet.

Nagy munka vár rajuk. E nagy és hosszú időre szóló, természetű munkához szolgáltak anyagot a jelentés, mely egyként a hivatás-magastalan álló marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kiváló munkásságáról és példás hazafiságáról is bizonyítást tesz.

Képviselő-jelölés. Ezelőtt pár héttel említettük volt, hogy a székelykeresztúri választó-kerületbe Bedő Albert nyugalmazott államtitkár igen előkelő helyeken emlegetik, mint képviselőjelöltet. Ezen hírtünk igen fényesen igazolja most az e hó 18-án Székely-Keresztúrt Kemény Béla báró elnöklete alatt a Korona-szállóban megtartott népes értekezlet egyhangulag hozott határozata. Az értekezleten mintegy 200 előkelő és vezérszerepet vívó választó polgár jelent meg. S miután a kerület jelenlegi képviselője: Gyárfás Endréné képviselőjelöltségétől való visszavonulásának hivatalos bejelentését az értekezlet szabadlevél-párt értekezlete sajnálatlalt tudomásul vette és táviratilag üdvözölte, kifejezést adott szeretett képviselőjéhez való ragaszkodásáról és bizalmának: képviselő-jelöltnékné egyhangulag és általános lelkesedéssel mellett Bedő Albert nyug. államtitkár, a Székely Egyesület nagy érdemű elnökét kiáltotta ki. Az új képviselőjelölthöz pedig — távirati értesítésen kívül — a következő levelet intézték: Meltóságos Államtitkár és Képviselő Ur! Szívünk legteljesebb örömevel sietünk tudomására hozni a székelykeresztúri kerület mai napon összejött szabadlevél választó polgárai népes nagy értekezletének amaz egyhangu megállapodását, mely szerint a jövő országgyűlési ezikusra Meltóságoddal óhajta magát a törvényhozás házában képviseltetni. Meltóságod vér a mi székely vértünköl. Meltóságod fényes közpályájának legjava része a működés ama terén folyt, mely bennünket, a mezőgazdaság emelői csüszgő székely népet létünk alapja szerint legközvetlenebbül érdekelt. Meltóságod egy olyan egyesületnek elnöke, mely székely közgazdasági érdekeinket hovatovább mind hathatósabban vezeti az elhajtott fölvirágzás magaslatára felé. Meltóságodnak eddigi hazafias és székely fajunk védelme körül szerzett érdemei teljes biztositókat szolgáltatnak a választó kerület központjának aziránt, hogy főleg nemzetiség tekintetben kiválóan kedvező fekvési központosulása és nagy hivatású állami tanácsokozója a virágzás ama fokára fognak emelkedni melyre jó jele, hogy teljes mértékben részölték. E gondolatok, e meggyőződés sorakoztatja választókerületünk szabadlevél választóit Meltóságod nagyrabecsült személye köré, ez adja nekünk az elszánást arra, hogy legjobb erőink teljes megfeszítésével a szabadlevél-párt zászlaját magasra felfogassuk Meltóságod megválasztása által. E gondolat, e meggyőződés mellett küldjük Meltóságodnak, mint képviselőjelöltnékné legforróbb hazafias üdvözlötünk. Székely-Keresztúr, 1901. H. 18. Baró Kemény Béla mp. p. elnök. Ujvári Mihály titkár.

A végrehajtott bizottság megalakulása után az értekezlet H. 11. a. k. y. Ártúr, varmegyének közlöszletelés szerelében álló főispánját táviratilag üdvözölte s annak, valamint a Gyárfás képviselőnek küldendő távirat megszövegét Kemény Béla báró elnökre bizta. Végül igen lelkes hangu táviratot küldtek Damokos Andor dr. varmegyénk alispánjához is, ki hovatovább mindinkább befokozik közönségünk szívéhez. Ez utóbbi távirat szövege következőleg hangzik: Meltóságos dr. Damokos Andor alispán urhoz Székely-Udvarhely. A székelykeresztúri választókerület szabadlevél-képviselő-jelölő népes értekezlete Nagyságodat, mint varmegyénk első tisztviselőjét pártatlan, példás adminisztrációjáért, széki népe iránti szeretetért hazafias lelkesedéssel üdvözölni, tőrhetetlen ragaszkodásit ez uton Nagyságod irányában kifejezni, egyhangulag elhatározta. Éretünk munkálkodására Isten áldását kéri.

A székelyudvarhelyi közbirtokosság e hó 17-én tartott évi. rendes. közgyűlésében a Székely-Udvarhely

város által kért 300.000 korona regale-kártalanítási összeg átengedésére vonatkozólag a következő határozatot hozta: 1. A városi közbirtokosság a tulajdonát képező 300 ezer korona értékű regale-kötvényt kölcsönképen átadja a városnak, ugy azonban, hogy 2. ezen 300 ezer koronából 40 ezer korona a közbirtokosság tulajdonában visszamarad kizárólagos rendelkezési joggal, mely a pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnél helyeztetik el; a szombafalvával történt egyesülés előtti városrészi birtokosai nevére, a hol ezen tőke kamatos kamatra addig marad, míg 300 ezer koronára nő. Mig ez be nem követezik, a pénzhez hozzányúlhat, vagy felette új határozatot hozhat, nem lehet. A betéti könyv a helybeli birtokosság elnökénél áll a birtokossági tanács ellenőrzése mellett, 3. Mindaddig, míg a 40 ezer korona a 2-ik pontban említett módon elhelyezve és gyümölcsöztetve 300 ezer koronára nő, a város a közbirtokosságnak évenként 4000 koronát fizet két egyenlő előleges részletben és pedig március és szeptember 1-én. Ezen összegből első sorban a Szombafalvával való egyesülés előtti városrészi birtokosainak házbér-, házostály- és földadójára kirótt utadó fizetetik, a fennmaradó pénzügyi-nyiség közbirtokossági folyó szükségletekre fordítatik, mely felett évről-évre a közbirtokosság határoz. 4. Ezen határozatnak a városi képviselőtestület részéről való elfogadása esetében az egyezség közgyűlés előtt leendő megkötésére bizottsági tagokul kiküldetnek: Hlatky Miklós, Nagy Samu dr. Jánosi Gyula és Gyertyánffy Gábor. 5. Az évi 4000 korona fizetési kötelezettsége 1902 január 1-én kezdődik.

Világnapló.

Veletl: Pakó Sámuel.

Sok és szánalmas esemény van az elmúlt hétnek, egy államok a mexikói köztársasági elnök névszerint Porfirio Díaz megörlött, Dél-Amerikában pedig a Fokvárosban kiütött a pestis s egyetlen nap 37 ember halt meg benne. Ez az esemény és az, hogy a burkollak nem sikerült a békét megkötni, sok aggodalomra ad okot. Angolországban annyival is inkább, mert Kinában az angolok és oroszok között a tiencini vasutí vonal miatt újabb konfliktusok támadtak. A kínai kérdés különben is nehezen halad előre s Bülow gróf a német birodalmi kancellár is bevallotta, hogy a hatalmak között még most sincs meg a teljes egyetértés és újabb hírt kért a parlamenttől. Oroszországban sincsenek a legjobb rendben az állapotok, mert a diák- és munkászavargások napról-napra megújulnak s csak nagy vérengzéssel és katonasággal lehet azokat elfojtani. Bolgolepov orosz közoktatási miniszter, kit egy merénylő diák meglőtt, meghalt. Oroszország e miatt szerelne valami külső nagyobb összlüzést, hogy a belső dolgok így valahogy jönnének rendbe. Oláhországban a Strudza kormány és a hadsereg között támadt olyan konfliktus, melynek következtében élen Lahovary utód hadügyminiszterrel 23 tábornok beadtá lemondását. Az ügyet a végén csakis Károly király személyes közbejvetelére tudták rendezni s a kormány kénytelen volt engedni, a mennyiben a hadsereg rovársra szándékolt 10 millió forint megtakarításra lemondott. Közlebb jöve hazafelé, Ausztriában megválasztották a kvótabizottság tagjait s megválasztotta a magyar képviselőház is, a mely különben végzett a költségvetéssel teljesen s megadta a kormányának is a felhatalmazást a végrehajtásra. Most lett véglegesen nyilvánvaló a népszámlálás eredménye

A „SZÉKELY-UDVARHELYI” TÁRGYAJA.

Nemes családok.

(Pálmay József könyve.)

Egy, a genealogiai és heraldikai irodalom terén hégzagpótló jeles mű jelent meg Pálmay József volt levéltáros szakavatott tollából. A könyv címe: „Udvarhely vármegye nemes családjai”, de azért, mint majd alább is látni fogjuk, ez a terjedelmes mű föléli és ismerteti Erdély nemes családjainak nagy részét, sőt tárgyalja a magyarországi vármegyék nemességének egy részét is.

Pálmay József ezen munkájával történészeink és genealogusaink jobbjai közé emelkedett. Nem riadt vissza a nagy anyagi áldozattól, sem az ennel még nagyobb és rendkívül komplikált szellemi munkától, hogy nagy tudományával a haza oltárán maradó emléket biztosítson magának; közel két évi szakadatlan lelkítő munka után feldolgozván levéltárát, megirta rendkívül becses és nélkülözhetetlen, minden egyes — bár csekélyebb műveltséggel is bíró — honpolgárnak kedves és kellemes tanulmányul szolgáló s a szakembernek azonban kiszámíthatatlan kincseket érő könyvét.

Az egyén, vagy mondjuk az egyes honpolgár, ha nem tartja kegyeletes emlékeiben elődeinek kiváló tetteit és hazafias érezeit; az a nemzet, mely régezdicsüölt őseinek véres csatákban szerzett s maig is példaként ragyogó vízei érdemeit és régi kiváltságait nem tartja tiszteletben; az az állam, mely századok és évezredek előtt csatazójában élt honalapító hős nemzetisége emlékének a művészet, tudomány és irodalom terén nem épít oltárokat, melyeken ezer-öszök szent emlékének áldozhasson: nem érdemel egyebet, mint azt, hogy a nemzetek sorából kitöröllessék. A magyar nem-

zet dicső multu hadverő őseinek mi nagytrórékvő utódai vagyunk s a fenti szomorú jelzőt — hála az égnek — sem ellenségeink, sem pedig a kerülhetetlen szigoru világtörténelem reánk nem alkalmazhatja. Igen: Magyarország az egész művelt Európa és a költörszágoknak egybehajgzó közönségének szorint a „művelt” és nagy jövőjű cselekedés nemzetek sorába tartozik s mint ilyen, érzelkel is bir fényes multu történelmi mozzanatainak az utókor számára történő kegyeletes megörökítésére, melyet ezredéves kiállításunkkal dokumentáltunk is.

Hogy történelmi munkán és forráságon kívül mily nagy és széleskörű tudományt igényel ilyen pragmatikus nehez műnek létesítése, arról csak halvány fogalmat adhat az a körülmeny, hogy Pálmay József e művéhez a vármegye levéltárának ezernyi és ezernyi darabot számláló régi, molyette, penészes és itt-ott egérrágtá okmányait és fascikuláit s ezenkívül még sok család- és oklevélgyűjteményt egytől-egyig átkutatta, azok mindegyikéből a művéhez szükséges (majdnem kizárólag latin szövegű) részeket kijegyezte, azután magyarra fordította s végre a nagy anyaghalmozat szakszerű összeállítás és betűsoros rendezés után könnyű átnézeti formába öntve, sajtó alá bocsátotta.

A könyv tartalma rendkívül gazog és változatos. Erdély és Magyarország különböző vidékeiből származó, de Udvarhely megyében valaha szerepet vívó 734 nemes családjának hiteles adatait foglalja össze. Azonkívül sok eredeti, részben hiteles másolat, a vármegye levéltárában vagy privát kezében levő nemesi oklevelek (armálisok) felsorolását, 290 nemes családnak hiteles leszármazási tábláját, 86-nak pedig czimerét is tartalmazza a könyv; közli a nemesi vizsgálatok (Investigatio Nobilitatis) hiteles feljegyzései nyomán néhány száz oly családnak nemességi adatait, melyeknek elő utódai talán sejtellemmel sem bírnák nemesi völkükről; továbbá a törvényes cimerigazolásokról elkerülhetetlen kellekeiül még számtalan oly családot is sorol föl a könyv, melynek nemesi czimere festve, avagy nagyrészt heraldikai színjelzésű régi okleveleken levő pecsétnyomokban Ud-

varhely vármegye levéltárában vagy hol és melyik család oklevélgyűjteményében lelhető fel, szóval: Pálmay József könyve minden l-kintetben, szakembernek és laikusnak egyaránt nagy érteket képez.

A műnyiben a mohácsi vész előtti legrégebb okmányokat is átkutatta Pálmay József s tartalmukat művében szintén felhasználta volt, az ő könyve tehát oly régi nemes családokról is felvilágosít bennünket, melyekről a 82 vaskos kötetű, latin nyelven írott s az országos levéltárban őrizett Királyi Könyvek-ken (Libri Regii) hiba keresnek az adatokat, mert ezek a könyvek tudvalevőleg csak 1527-től (tehát a mohácsi vész után) vezettek. Ezt bebizonyítandó, eklatans példaként fel-említem az országban nagy számban előforduló, részben kihalt, de nagyrészt még elő régi nemes Szabó-családot; a Királyi Könyvek 66-ot említenek a családból, melyek közül egyik, mint legrégebb nemességgel bíró 1688. évből említtetik, holott Pálmay József könyve ugyancsak a régi nemességgel bíró Szabó-családból 1486-tól kezdve mutat ki tölbeket. Ez áll körülbelül a nagy számlán elterjedt Kovács, Kiss, Nagy, Horváth, Molnár, Magyar, Németh, Tóth stb. nevekkel is.

Tudván, hogy a klerus tagjain kívül főri család- és polgártársainknak számra több-kevésbé őseiket, rokonait, ismerőseiket avagy velük barát viszonyban élő, részint kihalt s részben az utódokban még élő családtagokat fognak e dicső névsorban fellelni, bizonyára nem végezik fölösleges munkát, ha Pálmay József könyvének tartalmából szemelvényképpen a következő családokat, melyek Erdély különböző vidékeiből származnak, de valaha Udvarhely megyében szerepeltek s nagyrészt maig is szerepelnek, elhelyt felsorolom, ugymint: Ambrus, Apáthy, Banffy (gróf és báró aga), Bartha, Bethlen (gróf), Csáky (gróf), Cserey, Csoma, Elekés, Fabián, Gothárd (mely család Göröm és Nográd vármegyékéből száradt Erdélybe); továbbá Gyarmathy, Gyulaffy, Gyulay (gróf), Haller (gróf), Jancsó, Kornis (gróf), Markó, Orbán (báró), Pálffy, Ráda, Rhédey (grófok); Sámbohréty, Sebestyén, Székely (5 családdal);

azután Simén, Szilágyi, Szombafalvy, Tibád, Török, Várallyay, Zeke, Zékely családokat stb.

Nem mulaszthatom el még néhány, a műben terjedelmesen ismertetett régi családok a felemlesztését, melyek vagy a nagyon régi nemesi származás és szereplés révén, vagy pedig tagjai egynehányának a haza, trón körül szerzett többszörös érdemei folytán tettek nagy hírnévre szert, mint a kishazconi Benedek-család, mely mint fősgyökerez régi székely család már 1165 előtt szerepel s 1450. évtől kezdve a családnak eddig mely homályban levő leszármazási tábláját is közli a mű Benedek Orbántól kezdve. A Bolyay-család, mely Tóthotm ösvézértől származik s leszármazási táblája Bolyay Ákostól kezdve 1276-tól van ismertelve; a családnak egyes tagjai a tudományok terén is arattak babérokot, mint például a XIX. század első felében élt Bolyay Farkas hírneves matematikus is. A vargyasi Daniel-család, mely Colomtól, ki 567-ben Kr. u. a székelyek bánja volt, származik; leszármazási táblája 1396. évtől kezdve van ismertelve. A Gálffy-család, mely a vegyesházból királyok korszaka előtt beköznyithatólag nemesi kiváltságokat élvezett; leszármazási táblája a XIV. század első felétől, Gálffy Bálinttól kezdve van ismertelve.

A magyarországi Hegedüs-család, melynek tagjai ösödöktől fogva, mint szabad székelyek szerepeltek, a XVI. század elején már főszékely rangban voltak; család okmányainknak nagy része a törökvilágban tűzvész martaléka lett s így a család leszármazási táblája csakis 1712. évtől, Hegedüs Gergelytől kezdve volt hitelesen összeközlhető s czimerökének rajza is ismertelve van. Ebből az illusztris családból származik az 1847-ben Kolozsvárt született Hegedüs Sándor jelenlegi kereskedelemügyi miniszterünk is.

A Jakabházy-család eredetét és leszármazását birtokörökösödés és egyéb hiteles adatok alapján a honfoglalási időkig viszi fel a könyv, kimutatván, hogy eme család Onod és Ele ösvézérektől származik. A Kemény-

* Ezen cikkelyt az „Alkotmány” című napilapból vettük át és szóról-szóra közöljük. Szék.

szérségére nézve kiváló a csütörtöki előadás, melynek tárgya a „Görög rabszolga” operette volt, írta J. Sidney, ford Makai és Pásztor. A darab meséje sovány, bonyodalma kevés ugyan, de az itt-ott beleszólt elmés ötletek, mulatók kinémet nem vesztették el hatáskukat és a zenéje rendkívül kellemes és fülbemászó s így siker nem maradhatott el, mert a nő szerepek kitűnő kezében voltak. Képes Laura primadonna, ki ez alkalommal lépett fel először, igen rokonszenves megjelenése Játéka és éneke a legszebb harmoniában egészítik ki egymást. Játéka kiváló rutinra vall és hangja a mellett, hogy iskolázott, hajlékony és gazdag modulációra képes, a bensőség, az erzelem, a szenvedély skáláinak, egyszerűen a lelek kifejezését sem nélkülözi; Győri Matild úgy megnyerő megjelenésével, precíz játékkal, valamint érzéssel és az egyes arnyalókat úgyesen színező énekevel bájosan teite szerepét; Gerőfi Ilona a ki már tavaly óta kedves ismerősünk, feltűnő haladásnak a tanujel adta. Modulatai rendkívül kecskesek, játéka szabatos és czéltudatos és jóllehet az ének nem az ő dominiuma, e tekintetben is jeleskedett; Liptány, ugyintén Liptay, is komikus alakításukkal többször nevettek meg a hallgatókat; Rajcsányi, a kit eddig csak mint jó színészt ismertünk, most mint énekes lépett sorompóba; igen szép, erős és tiszta baritonhanggal rendelkezik; Vágó mindig tisztában van a játékához szükséges eszközökkel. Szabadhegyi Aladár helyesen domborította ki szerepét. Pénteken alkalmunk volt Obernyik K. Brankovics György című hatóság, itt-ott borzasztó és megrendítő tragédiáját láthatni és mondhatjuk, hogy úgy az összájték, mint az egyes alakítások tekintetében igen sikerülten. A czimzserpet Szabadhegyi Aladár játszotta, még pedig mindvégig remek módon; az érdeklődést elemmentaris erővel költötte le s több helyt zájost tapost aratot; meghatókká tették szerepüket Rajcsányi István és Győri M. Brankovics fiainak személyesen; Beresényi Margit biztos vonásokkal rajzolta a Brankovics Mara lelkeben vívdó érzelmeket; Ungváry Mór mint H. Murat török szultán kellő hevel játszott, de gesztusai kissé szögletesek; Ernyey mint Székely János és Gerőfi Ilona mint Hunyady László jól feleltek meg feladatuknak. A szombati estét a Gésák ez. operette töltötte be.

Különlék.

Dr Damokos alispán évi jelentése. Damokos Andor dr vármegyei kiváló tehetségű alispánja terjedelmes, igen gondosan összeállított jelentésben számolt be törvényhatósági bizottságunknak az évi első rendes közgyűlésen a vármegye múlt évi közigazgatási állapotáról. A közgyűlés elismerő tudomásul vette odaadó buzgósággal, nagy szakértelemmel megszerkesztett jelentését, mely hat szakaszban, huszonek czim alatt felel a összes miniszteri ügykörieket. A jelentés minden egyes részében kielégítette a törvényhatóság várakozását s mar ennel is élelnek bizonyosságát látjuk annak, hogy derek alispánunk intézkedéseiben mindig a köznek jól fel fogott érdeket tekintette, a pártatlan, minden pártjáskodást kizáró becsületes és pontos közigazgatás, a törvény, jog és igazság voltak vezérlői. Jelentése valóóságos irodalmi mű, mely egy szben és részleteiben fenyesen élénkbe tárja az elismert szakirót s vármegyénk közügyeinek mely szeretetét.

Hymen. Gergely János helybeli tekintélyes kereskedő polgártársunk eljegyezte özv. Thury Gergelyné, a finom műveltségű és vármegyeszerte előnyösen ismert előkelő nő — különösen szerénység — és nemes egyszerűségében kiváló nevelt leányát: Finta Linát Kadicsfalván. — Székely Gábor telekfalvi énekvezér-tanító ma (vasárnap) tartja eljegyzését Kovács Katinkával Homoród-Okládon.

Kinevezés. A helybeli miniszterterületi vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök vármegyénkbe a kányádi kerületbe anyakönyvesnek a születések és házasságok anyakönyvelésére szorító hatáskörrel Gidó Ferenc eddigi anyakönyvvezető helyettesét kinevezte; Biró Károly derzi anyakönyvest pedig a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel a kányádi anyakönyvi herületben is megbízta.

Protestáns-estély lesz ma (vasárnap) d. u. 5 órakor az ev. ref. koll. tornateremben a következő műsorral: Bevezetésül és befejezésül énekel a protestáns dalkör. Bedó Sarolta és Lengyel József szavalnak. Fejes Áron koll. tanár felolvas. Milcsévits János Nagy László harmonium kísérettel énekel-szólt el elő.

Kereskedők közgyűlése. A helybeli kereskedő ifjúsági kör Persián János előklete alatt tegnap este 9 óratól kezdődőleg a kör helyiségében tartotta meg XIV. évi rendes közgyűlését.

A Réthy-féle pemetű-czukorka a leghatóságosabb szer mindennemű köhögés és rekedtség ellen Szántalán elismerő nyilatkozat bizonyítja, hogy e kitűnő alkatrészekből készült, kellemes ízű czukorkák kiváló tulajdonságainál fogva a legjobb eredményel használhatók. Doboznál 60 fillért kapható mindenütt. Megrendelhető a készítőnél, Réthy Béla gyógyszer-tárban B.-Csabán is, ki 5 dobozt bérmentve küld 3 koronáért.

Meghívó az OMGE kivándorlási bizottságának folyó évi márczius hó 26-ikán (kedden) d. u. 4 órakor a „Közletke” tartandó ülésére. Tárty: A székely kivándorlási ügyének folytatóságos tárgyalása. a) Jelentés a bizottság határozatainak végrehajtásáról b) Fortser Géza javaslata az erdélyi turisztika tárgyalása c) Berenczey István javaslatai háziorvosi ágak fejlesztése és kenderaizatók létesítése tárgyában. d) Béerkező indíványok. Gróf Zselénski Róbert, bizottsági elnök.

Az oklándi olvasóköri ünnepélyes közgyűlés tartásával ülte meg a szabadság napját, márczius 15-ét, Vertán Sándor kir. járásbíró alelnök vezetése alatt. A folyó ügyek intézésén kívül közfelkiáltással újra megválasztották a múlt évi tisztikart és választmányi tagokat s elhatározták, hogy meg a jelen év folyamán fordítsanak 200 koronát könyvtár kezdésére. A közgyűlés meinte nagyon élénk volt az ügyes vezetés alatt. 7 óra után közvacsora mellé ülték, mely éjfel körül ért élénk társalgás között véget több ügyes pohárköszöntővel is fűszerezve, melyek közül a rögtönzés mellett is megkapó voltánál fogva levelezők leírásában a Derzi Józsefet jónak látjuk lapunk má helyén közölni — engedelmének utólagos kikérésével.

Emléket az agyagfalvi réten! Az agyagfalvi réten állítandó székely emlékalap javára adakoztak: Tarcsafalvi Albert 511. sz. gyűjtőívén 4 K, Csizsér Ferenc 804. sz. gyűjtőívén 5 K 91 f, Tódor István 612. sz. gyűjtőívén 90 f, Borbély József utalvány 1 K, Orbán Imre 345. sz. gyűjtőívén 6 K 20 f, Jancsó István 472. sz. gyűjtőívén 1 K, Jancsó Sándor 1135. sz. gyűjtőívén 1 K, Benédek Dénes ref. pap utalványon 2 K, összesen 22 K 1 f. Ezt hozzáadva a már begyűlt 3548 K 40 fillérhez, az alap összege tesz 3570 korona 40 fillért. Fogadják a nemesszívű adakozók hazafias adománycsere a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. Sz.-Udvarhelyt, 1901. márcz. hó 16 án. Ferenczi János, vejr. biz. pénztárnok.

Kiváló esetek bizonyítják, hogy a csusz- és közhányes bántalmak leghasznosabb gyógyszere a Zoltán-féle kenőcs. Üvege 2 korona Zoltán B. gyógyszer-tárban Budapest, Sétáló-u. A leghiresebb orvosok is ajánlják e pártalan kenőcsöt, mely nemcsak a bel-, hanem a külföldön is nagy elterjedésnek örvend.

Márczius 15-ikét — mint napunknak írják — Alsó-Sófalva község is nagy lelkesedéssel ünnepelte meg. Az ünnepély este, a község házában tartott s a nagy nap jelentőségét Péter Károly ref. lelkes méltaita egyszerű, de az egész halgatóság figyelmét lebilincselő beszéddel. Szavaltataikkal közreműködtek; Szegedi Károly, Mirtse Dénes tanítók, Farkas Márton, Piri Dénes és Molnár Márton helybeli ifjak, a kik mindannyian dicséretesen oldották meg feladatukat s nagy letzést arattak. A műsor többi pontjait részint az iskolás gyermekek, részint az ezen alkalomra alakult 60 tagu vegyeskar éneke töltötte be s fonal az utóbbi rendkívül hatást gyakorolt összhangzó, szép énekeivel. Az ünnepély minden tekintetben jól sikerült, a miért az elismertes első sorban Mirtse Dénes tanítót illeti, a ki a falusi emberekből és iskolás gyermekekből álló vegyeskarr pártalan törelemmel és buzgósággal betanította s ezzel is figyelemre méltó tanujelét adta jeles képzettségének. Csak előre csüggedtetlenül!

Szerűelmek tartották Mőzes-hitű polgártársaink múlt számunk „Enuntium” című cikkelyének azon kitételét, hogy: „az udvarhelyi mőzes-hitű polgártársak érdemes elnöke Holstein ur, a kit hazafiasagért kiválasztottak állásából.” Mi serten ezel egyáltalán senkit sem akarunk, mit is ezennel — ohajtás folytán — készséggel kijelentünk.

Merénylet egy viczinális ellen. E hó 20-án a Segesvárról Szent-Agotha fele elindult vonat ellen Apold és Hegen állomások között merényletet követtek el. A vágány egyik sánczala és a mellette levő vasúti sín közé egy nagyobb ködarabot ekeltek be. Ennek követelében a mozdonyt kényszerít s első kerekével a földbe furdott. A mozdonyt másnap delelőt beemelték és a delutáni vonat Segesvárról mar a rendes időben indítható volt. Sérülés nem történt. A nyomozást megindították.

Külgazítás. A lapunk múlt számában közölt 176—1901 v. h. sz. Árverési hirdetmény határnapja nem márczius 27., hanem 29-ike.

Enuntium még egyszer.

Az alábbi sorokat kaptuk:

Tehtetes Deteht Pál urnak

Helyben.

A „Székely-Udvarhely” 11. száma „Enuntium” czim alatt előkelő munkatársainak névsorát oly értelemben közli, mintha azok nekem nem tetszenének — és ezért leplem volna ki az előfizetők sorából. Erre nézve kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy felsorolt munkatársait egytől-egyig nagyra becsülöm és sokkal jobb izlésűeknek ismerem, mintsem feltételezem: rólok, hogy a Sz. U. 8-ik számában megjelent „Vezérezik” megírásában közreműködtek — avagy csak annak intencióit helyeselték volna.

A személyeskedéseket lehetőleg kerülni ohajtom s hogy ne legyen alkalma csekélységemmel továbbra is foglalkozhatni: kijelentem nyiszteremnek, hogy a hitközség elnökségéről lemondtam.

Felkerem, sz. veszedjék nyilatkozatokat elfogadni, annak lapjában tért nyitni és ezzel az ügyet befejezettnek tekinteni.

Székely-Udvarhely, 1901. márcz. 21.

Teljes tisztelettel:

Szóllósi Samu.

Szóllósi Sámuel ur fennelbi sorait szöröl-szóra, betűről-betűre kiadtuk, nehogy részrehajlással válhassanak. Hat Szóllósi urnak a „Székely-Udvarhely” munkatársai ellen nincs kifogása, csak a „Sz.-Udvarhely” 8-ik számában megjelent „Egy kép a sok közül” cz. vezérezik ellen. A „Székely-Udvarhely” tehát nem üres, sőt egyes vezérezikéi nagyon is tartalmasok és nem az üzleti férfiak, hanem a székelység érdekeit védik.

Hat ez így van és ez igazság, a melyről nem tehetünk. Nem tehetünk ki önben arról sem, hogy a helybeli Mőzes-hitű polgártársak hitközségüknek bizonyára a nagyobközű elnökét ezáltal elvesztették.

Különbén a nyilatkozatnak helyet adnak s ezzel az ügyet — ha úgy tetszik — a magunk részéről is befejeztük.

Iparügyek.

Szabászáti tanfolyam befejezése.

Tehtetes Szerkesztő Ur!

A nagyméltóságú ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur által engedélyezett szabászáti tanfolyam, mely e hó 5-én vette kezdetét, e napon véget ért. E tanfolyamon, mely 18 napig tartott, részt vett 13 önálló iparos és 8 segéd, névszerint: Jakabos Miklós, Papp István, Baczó László, Nagy Zsigmond, Molnár Gyula, Erőss Béla, Tamás Gaspár, Katona János, Stemmer József, Hancz Sándor, Szántó János, Benédek János és Szabó József önálló szabóiparosok. Potor Gergely, Gabos Károly, Czukermann Albert, Hertneki Gyula, Rácz Albert, ifj. Molnár Gyula, Brassován Sándor Lőrincz segédek.

Hogy mily eredményel volt e tanfolyam iparosainkra, azt majd a nagyközönség ítélteletre bizzuk. De hogy szakismereteink a modern szabászat minden téren mennyire érvényesültek, azt fényesen bizonyítja

azt, hogy a nagyközönség, mely eddig nem öltünk rendtele ruhát, most már egész bizalommal ördül hozzánk. És ezen bizalmat elsők sorban a székely iparkamarának s főképe a helybeli iparfejlesztő bizottságnak, elén Hollaky Arthur szeretett főispánunkkal — köszönhetjük, a mely bizottság mindent elkövetett, hogy városunkban a szabászáti tanfolyam létesüljön. Meg köszönetünket és örök hálaikat kell kifejezzük a szabászáti tanfolyam derek vezetőjének: Csontos Imre urnak azon önfelelő buzgalmaért, a melyet vélelünk szemben tanusított, hogy megismertesse a szabászat minden ágait.

A munkaidő reggel 8-tól este 8 óráig rendszeres megszakítással volt s így lehetővé tette, hogy ki-ki napi foglalkozását is végezze, a tanfolyamban pontosan résztvegyen.

És végül kérjük a nagyközönséget, hogy ezen hiv és becsületes, áldozatunkba került munkásságunkért ne vonja meg tőlünk becses pártfogását.

Székely-Udvarhelyt, 1901. márczius 23-án.

A szabászáti tanfolyam hallgatói.

Páris elete, művészete, ipara és az 1900. évi kiállítás című érdekes, élvezetes felolvasást tartott e hó 17-én Hargita Nandor, a helybeli állami kö- és ágazati iskolák igazgatója. A mindvégig élénk érdeklődéssel kísért felolvasás a következő témák körül mozgott:

Páris városának elete és művészete. Nagyobb monumentális épületek-felsorolása: és azok népességei, cikkei, összehasonlításokkal. A párisi műértő közönségről. A székelyművészetek palotájáról (Beaux Arts) valamint az Académie Julian et éréről és összehasonlítás téré a magyar művészettel. A francia takarékoskagról. A művészet a társadalomban. A francia szakkiskolák berendezése és oktatása, összehasonlítása a magyar ipari szakkolákkal. A párisi kiállításról. Végül a helybeli iparosok felszólítása, hogy közelebbi érintkezésbe lépjenek a szakiskolával, a mely nem zárkózott el soha, mert csakis a közös munka eredményében lathatja a kisiparos boldogulását, szebb jövőjét.

Ma delután pont 2 órakor Kovács Dániel ev. ref. koll. tanár fog előadást tartani.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillért, vastagabb betűvel 8 fillért közöl a kiadóhivatal.

Egy szolgáló. A ház és egész évi kötelesség mellett, azonnal alkalmazást nyir. lmi és olvasni tudók előnyben részesülnek. Jelentkezni e lap kiadóhivatalában lehet.

Jó esaládból való fiu könnyvnyomdai üzletbe mint tanuló azonnal alkalmazást nyir. Egy-két közép- v. polgári iskolai osztály végzése szükséges.

Husvétii ajándékok képes levelezőlapok legnagyobb választékban kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Beteht Pál könyvkereskedése).

All. kintüntetett hidegen folyó oltóvízsz 50 f és 1—2 keromért kapható Varga Sándornál Turkeve. Elárusítókak árkedvezmény.

Jó és olcsó asztali és esomegoborok Székely-Udvar elyt Ferenget Gyulánál kaphatók.

Béreltebe- v. eladó birtok. Székely-Udvarhelyt, a csanak tábora névű dűlőben, a Ráduly Sándor lövelei és Iliara Lajos honorárszámartoni lakos tulajdonát képező 16 határagostott birtok, mellyből 5 határagostott, esetleg kisebb-nagyobb részletekben is 3 vagy 6 erre bérbe, ugyintén örökörön is eladó. A béreltet vagy vétel ügyében felvilágosítást a Székely-Udvarhely kiadóhivatala nyújt.

Kiadó lakás. Egy magánosan álló ház, mely 4 szoba (kettő külön-ből) raltal, 1 konyha, kamra, mosókonyha, pince, istálló, kocsiszín, helyek és nagy kertből áll — folyó-évi április 25-ig kiadó. Ugyanott eladó két 10 és hám, jó karban levő teales koci, egy nyitott koci és szán. Czim a kiadóhivatalban.

Paeladás. A honorádalmási unitársis egyházközség Kis-Láz névű erdegyélt 100 hosszú 61 tüzifa részletenként, akár egészben eladó. Értekezhetni az egyh. előjárásnál.

Legelő. Homoród-Almásán az unitársis egyházközség 400 arh juh és 130 arh szarvasmarhára való legelő joga bérbe adó. Értekezhetni az egyházi előjárásnál.

Ísztviselőké érdeke.

Feláru vasutjegyek. A feláru vasúti jegy váltására jogosító egyszeri utazásra szóló igazolványok az arra jogosultaknak a postán eddig egyszerű levélben küldve meg, ennek elveszése esetén ily igazolványok jogosulatlan kezekbe juthatnak. Ennek megelőzése végett ezental a megküldés ajánlott levélben fog történni. E végből szükséges, hogy mindazok, a kik igazolványokat postán várnak, helybeliek 16, nem helybeliek 35 fillér értékű levelelyeget folyamodványaikhoz akkor is melékeljenek, ha azokat nem maguk küldik be, hanem a hivatal czege alatt való beküldés végett hivatali főnökeiknek adják át.

Közgazdaság.

Az udvarhelyi tagosítás ügyében a kir. törvénysek az egyéni kihatás elleni felszólalások felvétele és a munkálatok hitelesítésére folyó hó 26-án delelőt 8 órakor és folytatólag a következő napokon tartja tárgyalásait a város házgyártermében, mire ugy a belmínt a külbirtokosok figyelmét felhívjuk.

Darányi miniszter üdvözlése és válasza. Múlt számunkban megemlekeztünk az e hó 15-én Hollaky Arthur főispánunk előklete alatt — Darányi miniszter kiküldöttéinek részvételével — a lenváltó- és kikészítőgyár felállítására tárgyban tartott értekezletről. Emleltük, hogy ez alkalomból a minisztert táviratilag üdvözölték. A távirat és válasz szövegét következőkben közöljük: „Nagyméltóságú dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter! urnak Budapestben.

Székely-Udvarhelyben lenkesztő gyár ügyében Ngy-méltóságú kiküldöttéinek részvételével mai napon tartott értekezletrre egybegyűlt székely gazdák tiszteletteljesen üdvözlik Nagyméltóságodat s halásan köszönik jószágos intézkedéseit a lentermeles felkarolása érdekében. Udvarhelymegyei gazdák megbízásából Daniel Gábor. Erré a miniszter a következőkben válaszolt: „Méltóságos Daniel Gábor urnak Székely-Udvarhelyben.

A vármegye tisztelt gazdaközönségének megbízásából küldött szives megemlékezését őszinte köszönettel

vettem azon kívánságom kíséretében, hogy a lentermeles szinte hathatós tényező legyen a vármegye gazdaközönsége jöletének emelésében. Darányi Ignác, földmívelésügyi miniszter.

Csarnok.

Derzi József pohárköszöntője

az oklándi olvasóköri márczius 15-iki közvacsorája alkalmával.

Tisztelt urak! Csak az előbb sira végig a hurokon a Kossuthra emlékeztető nóta. En a két első sorban két szót kieserlek:

„Tavasz eljött s a rózsának
Kinyitott a szép virága.”

Ezelőt 53 évvel, 1848-ban márczius 15-én hazánkba is megérkezett Franciaország felől a népszabadság és polgári jogok tavaszi szele, még pedig Bécsnek rideg északi, s több százezen keresztül dermesztő légtörén át s azonnal kinyitott az emberi és nemzeti jogok szabadságának rozsfaján egyik bimbó a másik után, mert a mostoha idők dacára is elő volt készítve a talaj föleg 1825 óta Széchenyi, Vesselényi, bölöni Farkas Sándor, Kossuth és a többi jelesek által.

Ilyen gyorsan és ilyen hatalmas erővel teremtő tavasz rég nem volt Európában, nálunk pedig talán soha sem.

Április közepén már királyi aláírás által szentesítést nyertek a felvilágtól bántult új alkotmány alaptörvényei.

Pönköst utáni vasárnapon, ugynevezett Szentháromság vasárnapján minden falu templomában kihirdették a jobbágyok megszűntetését, a törvény előtti egyenlőséget s a polgári jogokban való részesülésnek személyválogatás és születésre, vallásra nemzetiségre való tekintet nélküli egyenlőségét és a többit. Szóval:

Tavasz eljött s a rózsának
Kinyitott a sok szép virága.

De a politikai és diplomáciai világ földögéljének akkor még pokoli belsejében iszonyu erővel nyomban bömbölés támadt. A szarnokszág látvája kezdett onnan feltörni s megsemmisíteni minden tud tenyészetet Európaszerte s föleg hazánkban.

Következett a második 53 1849-ben . . . Erős der sanyargatott halálra mindent s a harmadik tavazon 1850-ben már kétségbejöttön tikkadozott a magyar pusztákon, hegyeken és völgyekben a siralm titkos dal:

Tavasz elmúlt s a rózsának
Mind elhalt a szép virága! . . .

Oh én Istenem, én Istenem! . . . A gőlya eljött déli hazájából s nem talált tüzes íszök nélküli épületet, melyre fészket rakhasson, mert nekünk csak egy hazánk volt s az is elveszett vala a költő szerint! . . .

Tisztelt urak!

El a sötét gondolatokkal! Új nap fényle reánk, annyi veszélyek után! . . .

El magyar, áll Buda még! . . .

A német császár 500 év múltán, 4 évvel ezelőt, újra Budán látogatta meg a magyar királyt, körülvéve a sokáig tji homályban késedelmzett régi dicsőségünknek sokak által irigylet sugározónétel.

Az orosz császár a magyar nemzetnek ajándékozta 4 évvel ezelőt a szabadsághős II-ik Rákóczi Ferencnek pro libertate feliratu 200 éves kardját családí mezeimábol az 50 évvel ezelőt történetekre vonatkozó engesztelés és elismerés jelöl! . . .

Es a Duna vaskapui szabad hőmpolygését, a magyar ész és magyar pénz és mesteri alkotását, Európa bmulattal és gyönyörrel nézi, mint az amerikai polgár bmulja a Niagara esésében a természet elő erejét! . . .

A politikai és diplomáciai világ belsejében megszűnt az ellenünk való háborgás, s az ötven éves láva özőn felszínen dus tenyészett pompázik, mint Herkulánus és Pompeji felett! . . .

El magyar, áll Buda még!

Létszámunk és nemzeti örök megsokszorozódott A költő figyelmeztet, hogy:

A mult csak példa legyen most,
S egye honért bizon nézzen előre szemünk! . . .

Tisztelt urak!

Gyöngyöző poharamat felemelve, kérem kövesse nek s őrítsük azta vértől megtisztult szabadság szent nevében s kívánjuk teljes szívből és lelkéből, hogy annak mai főapostola és védője: a roppant megróbbaltásokon és csapásokon átment magyar király ö Felsége még sokáig, sokáig éljen! . . .

Szerkesztői üzenetek.

Udvarhely vármegye története. Szives érdeklődése folytán értesítjük, hogy a czimul vett mű — mint azt múlt számunkban is jeleztük — megjelent. Nagyszabású munka és az összes székelységet igen közzelöi érdekli. A vármegye összes községeinek megküldték jelenleg még nincs könyvkereskedői foralomban, de reméljük, hogy e tárgyban is intézkedés történik. A nagy község csakis ez uton juthat hozzá a kiváló műhöz. legzélszerűben. Az ára mindenki részére 10 korona.

BETEHT PÁL,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hivatalos rész.

Szám 219—1901. főispáni. **Pályázati hirdetmény.** Udvarhelyvármegye törvényhatóságánál évi 1600 korona fizetéssel és 400 korona lakpénzzel rendszeresített és kinevezés után behatólag **alszárményei** állásra pályázatot hirdetek. Az 1883. l. t.-cz. 17. §-ban előirt minősítés igazolandó. **Pályázati határidő 1901. évi ápri-**

12. szám.

lis hó 25. bezárólag. A pályázati kérvények a kitűzött határidőn belül és a megjelölt minősítést igazoló okmányokkal felszerelve hozzám annál inkább benyújtandók, mivel az elkészenletlen vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. Udvarhelyvármegye főispánjától. Székely-Udvarhely, 1901. évi márczius hó 20-ik napján. Hollaky, főispán.

Felfogott kanczacsikó. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 4172-901. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjárásának. Közölni tétel végett értesitem, hogy f. hó 10-en márczius haván Pap Sándor egy barna kancza csikót fogott fel, melynek két hátsó lába szársa. Sz. Udvarhelytől 1901. évi márczius hó 19-en. Dr. Damokos, alispán.

Közölni. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 4053-901. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjárásának. Felhívom miszerint özv. Kopeckzy Jánosné, Kilián Anna állatsereglet tulajdonosnő hatósága területén nyomoztassa s felállítás esetén hozzám azonnal jelentést tegyen. Székely-Udvarhelytől, 1901. évi márczius hó 19-en. Dr. Damokos, alispán.

Talált tárgyak. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 3855-901. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjárásának. Közölni tétel végett értesitem, hogy Decsalva községben folyó évi február 26-án a gyerekek egy zsakban körülbelül 2 K 50 fillér értékben egy lökőfét, vakarót és kocsikulcsot találtak. A tárgyakot igazolt tulajdonosuk nevezett községi előjárásánál átveheti. Sz. Udvarhelyen, 1901. évi márczius hó 12-en. Dr. Damokos, alispán.

A hadsereg katonai nevelő- és képzőintézetében az 1901-1902. iskolai év kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi és a m. kir. honvédelmi miniszter kezébe alatt álló magán alapítványi helyekre 14340. XIV-901. H. M. sz. alatt pályázat van hirdetve.

A hadsereg katonai nevelő- és képzőintézetében magyar állami alapítványi helyeken lévő növendékek kilepése folytán az idén előreláthatólag 18 hely fog megüresedni és ezek a folyó tanév végéig megüresedő helyekkel együtt a jövő 1901/1902-ik iskolai év kezdetén a Köszegen, Kismartonban és Kassán létező katonai realiskolák I., II., III. és IV. évfolyamaiban, a bécsi helyi Terézia katonai akadémia és a bécsi műszaki akadémia I. évfolyamaiban, vegre a fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamában lesznek betöltendők. Ezenkívül az 1901-1902-iki tanév elején meg a jelen hirdetésben végén közölt kimutatásban felsorolt 3 szinten egészen ingyenes magán alapítványi hely lesz betölthető. Az akadémiákban — esetleg a katonai realiskolákban is — felírt helyek is fognak adományszegélyekkel az ellátási díj felet, vagyis évenként 800 koronát — a katonai realiskolákban 400 koronát — tartoznak előleges felvétel részletekben fizetni. A műszaki-akadémiákban a katonai realiskola I-5-évfolyamában férfi helyek hiánya miatt pályázók nem vehetők fel. Ezen intézk. és III. évfolyamaiban pedig csak azok a helyek lesznek betöltendők, melyek ugyanazon évfolyamokban ideelőtti önkéntes kilepés, elhagyás, elbocsátás stb. által a folyó tanév befejeztéig, az eddigi tapasztalatok szerint, esetleg számmal szokták megüresedni. A betöltendő helyekre a magyar korona országaiban honosaggal bíró oly ifjak pályázhatnak, a kik jó iskolai osztályzatot felmutatni képesek és kiknek atyjai magukat az országok érdekében bármely irányban kiütemített és szerényebb anyagi viszonyok között elneveltek. a) Allampolgári jog a magyar korona országaiban; b) szabályszerű életkor, mely a katonai realiskolák I. évfolyamára nézve a betöltött 10-ik évtől a meg tul nem haladt 12-ik évig a katonai realiskolák II-ik évfolyamára nézve a betöltött 11-ik évtől a meg tul nem haladt 13-ik évig a katonai realiskolák III-ik évfolyamára nézve a betöltött 12-ik évtől a meg tul nem haladt 14-ik évig, a katonai realiskolák IV-ik évfolyamára nézve a betöltött 13-ik évtől a meg tul nem haladt 15-ik évig, a katonai akadémiák I. évfolyamára nézve a betöltött 17-ik évtől a meg tul nem haladt 20-ik évig; vegre a fiumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamára nézve a betöltött 14-ik évtől a meg tul nem haladt 16-ik évig terjed. Ezen életkorra nézve folyó évi szeptember hó elseje (a hadtengerészeti akadémiában szeptember 16-ika) irányadó. c) Ep és az életkorhoz képest jól kifejlett testalkat; d) a megkívántató tanulmányok befejezése és megfelelő erkölcsi magaviselet; és e) a tandíjfizetés kötelezettségének elvállalása, a mely — a fiumei hadtengerészeti akadémia kivételével — évenként 28 koronában van megállapítva és minden iskolai év kezdetén fizetendő. Az állami vagy közpénzügyhatóságai szolgáltatásban levők szabályszerűen felvett pályázati folyamódvanyukat előjáró hatóságok útján, a honvédséghez tartozó személyek szolgálati úton, másodrendűek pedig közvetlenül a honvédelmi miniszterhez legkésőbb folyó évi május 15-ig kötelesek benyújtani.

A további bővebb felvilágosítások a vármegye alispánján, a járási főszolgabírói hivatalában és a „Székely-Udvarhely” szerkesztőségében nyerhetők. (3497-1901. alisp. sz.)

Közönség köréből.*

Tisztelt Szerkesztő ur! Becces lapja 11-ik számában „Czafolat” czimvel egy cikk jelent meg, mely a községi hitelszövetkezet és köztem fennforgó ügyre vonatkozóan, a hitelszövetkezet igazgatósága által tett kijelentéseknek megfelelően valóban adatokat tartalmaz.

Engedje meg tehát a t. Szerkesztő ur, hogy ezekre én is megtegyem észrevételeimet s a szövetkezeti igazgatóság jóakaratauan homályos emlékezetet, egy kissé felelevenítenem. A kérdéses közgyűlésen nem egy, hanem három oly esetet hoztam fel, melyben nézetem szerint, visszaélés lett elkövetve s mindhárom eset szereplőit megnevezve, ezáltal ugyanannyi tanura is hivatkoztam.

Állításaimat senki meg nem czafolta, hanem egyedül ifj. Rájk József ur mentegődött rögönözve egy oly védelmet, mely kissébb kaliberű támadásnak is beillett s mely mindenesetre rosszabb s a szövetkezetre kellemetlenebb lehetett, mint az én tárgyilagos, jogos kritikát tartalmazó és egyeni jellem- és becsületében sem sértő állítólagos támadásom.

Hiszzen ifj. Rájk József ur az Orbán Dénes-féle esetet elismerte s állítása szerint, nevezetűl a 10 százaletot az értet meg, hogy bedugják a száját.

* Az e lovatt alatt megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Ugyan szövetkezeti urak! Önök a leg-z-gényebb néposztály pénzével sátrázkodnak; önök egy nyilvános számadásra kötelezett vállalat élén állnak, miért szűkség tehát jogosulatlan előnyöket nyújtani egyeseknek, csak azért, hogy a száját belogják vele?

A szövetkezet nem csupán nyeresékes, hanem első sorban és főképp humanus intézmény s így a mi szabály az egyik taggal szemben, szabálynak kell lennie a másikkal szemben is.

Ilyen védelemre tehát kár is oly fennem hivatkozni s annak csupán a nyilvános közlés által felszított műérzékenykedésnek kár a büntető bíróság előtt keresni a levezető esatornáját.

Én nem fázom a dologtól; állítomam indoka a jogos közérdek megóvása volt, s így csak köszönettel tartozom azoknak, kik a büntető eljárás bevezetése által alkalmat szolgáltatottak arra, hogy állításaim valódiságát beigazoltam.

Igen kérem a t. Szerkesztő urat, hogy jelen soraimnak becces lapjában helyet adni szíveskedjék. Tisztelettel: Szabeny Antal.

1360-1901. lkv.

Hirdetmény.

Homoród-Lövéte községre nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztéig, az azzal a felszólítással telteti közze:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján — ide értve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §. a) alapján történt törlesek érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlesek keresetét 6 (hat) hónap alatt, vagyis az 1901. évi október hó 1-5-é napjág bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlesek kereset annak a harmadik szemelynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással émi kívannak, irasbeli ellenmondásukat 6 (hat) hónap alatt, vagyis az 1901. évi október hó 1-5-é napjág bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vették — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz 6 (hat) hónap alatt, vagyis az 1901. évi október hó 1-5-é napjág bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulata után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik szemelyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldönnék eredeti okiratokat adtak át, hogy a meny nyíben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredeteket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság. Okland, 1901. évi márczius 14-en.

KONCZ KÁROLY, kir. albiró.

Figyelmestel! A híres MAUTHNER FÉLE MAGYAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-név. A melyen nincs rajt az nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani. Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kertimagyvak nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállít MAUTHNER ÖDÖN es. és kir. udvari magkereskedése BUDAPESTEN. Irodák és VII. Rottenbiller-utca 33 sz. raktarak: (Közuti villamos megállóhelye.) Elárulito VI. Andrássy-ut 23. helyiségek: (A m. kir. operával szemben.) 226 oldalra terjedő képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Kiadó lakások.

Kiadó, esetleg örök áron eladó. Előbbi két szoba, moskonyha, külön udvar; utóbbi pedig négy szoba, pince, moskonyha, sülő, külön udvar és nagy veleményes kerttel bir. A lakások olcsón és azonnal bérbe vehetők. Értekezni lehet az intézet hivatalos helyiségében. Az igazgatóság.

139. szám. Folyó 1901. v.h.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közölni teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak V. 5511-1900. polg. számú végzése által nyaradt-szeredai és vidéki székely takarékpénztár részvénytársaságnak képviselve Pálffy Mihály ügyvéd által parajdi Szalási György neje Nán Mária és korondi Szalási Marion ellen (565 ft), illetőleg 1130 korona tőke s járuléka iránti ügyben alpereseknél Parajdi községben összesen 2100 koronára becsült követelő javai, u. m.: Egy pejszőrű kancza, két pár ham, egy kassos prieska szekér, két hordó vasaskerű szekér, egy nagy, vásárra járó pakkos szekér, 4 drb meddő bival, egy 2 éves üő bivalmó, 40 drb fejős juh, 30 szekér búkköny, 200 kalangya rozs és 200 kalangya tiszta buza, ezen fogók Parajdi községben alperesek házául 1901. április hó 15-én délelőtt 9 órakor nyilvános árveresen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételéről azonnal fizetendők, esetleg a becsárón alul is a többet igerőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamát meg gátolván, egyedül a vételár főtölségére fognak utasítani.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól. Sz.-Udvarhelyt, 1901. február hó 3-án

Biró Sándor s. k. kir. végrehajtó.

A Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp. egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazhatók készvények, oszmal és meghűléseknek. Silányabb utazások miatt bevasárlások mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cégjegyzésre. 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Buda-pesten. Richter F. Ad. és társa, osász. és kir. udvari szállító, Rudolstadt.

Elvém kevés haszon, nagy forgalom. BARCSAY KÁROLY NŐI-ÉS FÉRFI-DIVAT ÜZLETE, VASZON, FEHÉRNEMŰ NAGY RAKTÁRA SZÉKELY-UDVARHELYT (FŐTÉR).

Van szerencsém a t. czim szíves figyelmét felhívni arra, hogy a helybeli piaczon (Főtér) Szató Ferencz ur házában megfelelő tőkével, egy izlésesen berendezett női- és férfi-divat, vászon, asztalnemű, menyaszszonyi kelengyéhez tartozó áruraktárt

nyitottam. — Hosszas idők alatt szerzett kereskedelmi tapasztalataim, melyeket részint mint egy elsőrangú czég utazója, részint mint önálló czég tulajdonosa, működésem folyamán nyertem, olyan kellemes helyzetbe juttatnak, hogy szolid üzleti elveim alapján altem nemcsak előnyös kiszolgálással, de jó izlésem és kizárólag jó minőségű áruimmal is a n. é. közönség igényeinek minden részben teljesen megfelelek.

Tisztelettel kérem a n. é. városi és vidéki közönséget, hogy szíveskednének minél gyakrabban b. látogatásukkal módot nyújtani arra, hogy szolid üzleti elveim való-sága ól kiszolgálásom által alkalmam nyithassék a n. é. közönséget személyesen is meggyőződteim. Magamat a t. czim kegyes pártfogásába ajánlván, maradtam teljes tisztelettel: BARCSAY KÁROLY.

Elvém kevés haszon, nagy forgalom.

Mc Cormick Harvesting Machine Company. Chicagói aratógépgyár.

Fűkasáló gép, Készőrukkészülék, „Daisi” marokáló aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kévektőfonal gyártmányai. Ne vásároljon, míg gégeinket nem látta s árainkat nem kérdezte! Öcső tartalékrezek óriási raktára. Tessék mintaknyvet kérni!

William J. Stillman, igazgató. Képviselők Rözler és Gábor Sz.-Udvarhely. Bpest, V. Váci-ut 30.